

An aerial photograph showing a river, the Flynder Å, winding through a landscape. The river flows from the top center towards the bottom left. On the right bank, there is a dense forest of tall evergreen trees. On the left bank, there is a large, flat area of wetland or meadow with yellowish-brown vegetation. In the background, more forested areas and some distant structures are visible under a clear sky.

Natura 2000-handleplan 2022–2027

Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage

Natura 2000-område nr. N224

Habitatområde H224

Fuglebeskyttelsesområde F115

Titel: Natura 2000-handleplan for Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage
Udgiver: Lemvig Kommune
År: 2024
Arealer langs Hestbæk, Klosterhede Plantage set mod vest.
Forsidefoto: Miljøstyrelsen Midtjylland
Baggrundskort: © 1999-2023 Esri Inc

Må citeres med kildeangivelse.

Indhold

1. Resumé	4
2. Baggrund	5
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme	6
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne	7
3. Redegørelse for gennemførelsen af seneste handleplan	8
3.1 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	10
4. Behov for indsatser	10
5. Indsatser fordelt på aktør	12
6. Prioritering af den forventede indsats	13
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	15
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser	16
Bilag 2: Kortlagt habitatnatur i N224 – fordelt mellem handleplanmyndighed og staten	17

1. Resumé

Handleplanen for N224 Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027 - dog udgangen af 2033 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Natura 2000-området består af F115 og H224 Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage.

Det overordnede mål for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af naturtyper, arter og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

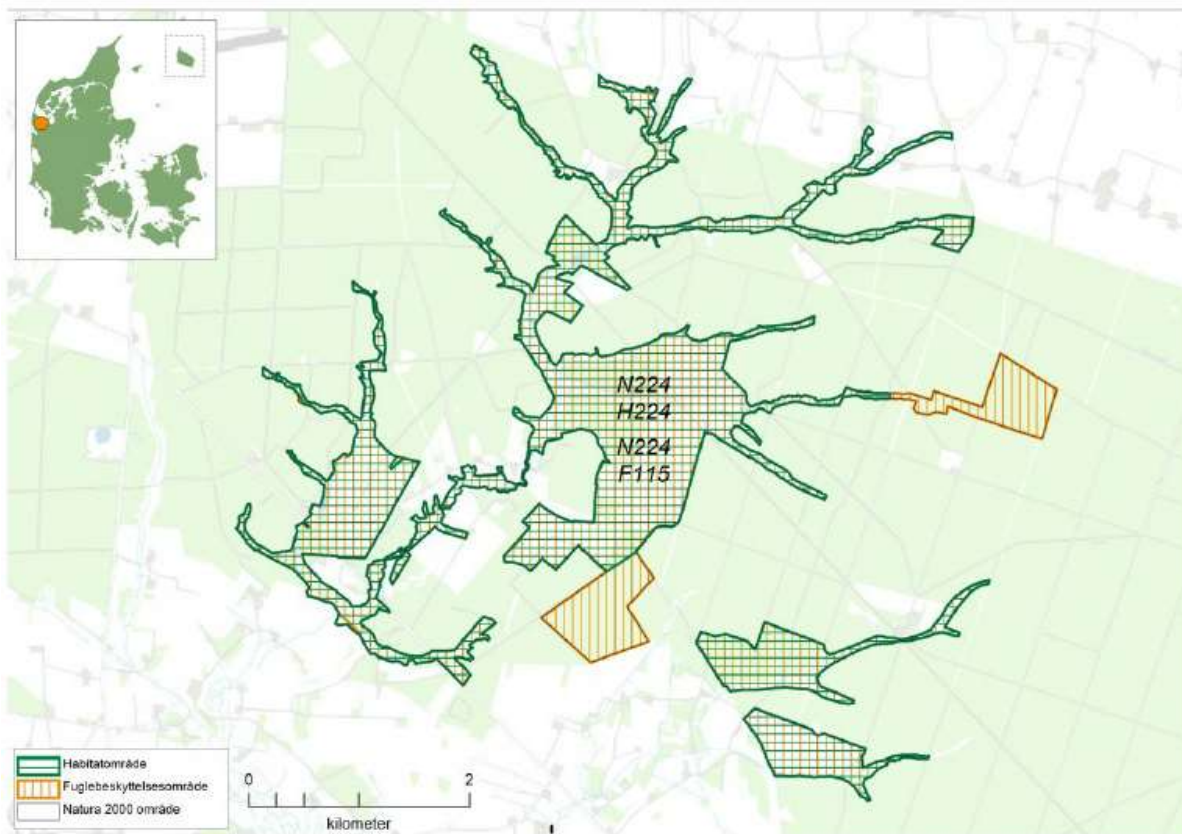
Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
3. Bekæmpe invasive arter

Indsatsen i denne planperiode er rettet at naturtyperne på hederne samt vandløbene, søerne og naturtyperne i ådalene sikres en god-høj naturtilstand med et varieret dyre – og planteliv.

Indsatsen udføres både på offentlige og private arealer i området. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til Life-projekter som medfinansieres af EU.

Kortet viser Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-område N224 Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage består af habitatområde H224 (vandret grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde F115 (lodret orange skravering) begge med samme navn. Copyright Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur.

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Lemvig Kommune og Naturstyrelsen på grundlag af Natura 2000-plan for nr. 224 Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kommunens kystnære områder. Kommunen er ansvarlig for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af 2027. Naturstyrelsen er ansvarlig for at udarbejde en skovhandleplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige Natura 2000-arealer med skovhabitatnatur inklusive arealer nævnt i skovlovens §28 (herfra omtalt som skovbevoksede, fredskovspligtige arealer). Der skal gennemføres en planlægning hvert 12. år, som rammer denne planperiode. Naturstyrelsen er ansvarlig for, at indsatserne på de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer gennemføres inden udgangen af år 2033.

Kommunens handleplan og Naturstyrelsens skovhandleplan sammenskrives og udmøntes i denne samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-området, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne planer for forvaltningsindsatser (eks. drifts- og plejeplaner). Der udarbejdes ikke handleplan for de offentlige lodsejeres arealer, hvor de selv udarbejder planer for forvaltningsindsatser, hvorfor data fra deres arealer ikke indgår i selve handleplanen, men kun fremgår af bilag 1. Naturstyrelsen ønsker selv at udarbejde plan for forvaltningsindsats for egne arealer, og resuméer af disse planer kan ses i bilag 1.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 2. oktober 2022)
- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)
- bekendtgørelse af lov om skove (lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023)
- bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Dog er det Naturstyrelsen, der er ansvarlig for de privatejede, skovbevoksede, fredskovpligtige arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Naturstyrelsen og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode (dog 12 års periode for de skovbevoksede, fredskovpligtige arealer), der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå Natura 2000-handleplanerne.

Figur 1: Fugtigt område i ådal ved Flynder Å. Foto: Lemvig Kommune.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er blevet vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, at den ikke er omfattet af miljøvurderingsloven og der dermed ikke skal udarbejdes miljøvurdering af handleplanen.

Der er vurderet på, om handleplanen sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljømålslovens §8.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jf. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Handleplanen anses som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

Figur 2: Hestegræsning ved Risbæk Hede. Foto: Lemvig Kommune.

3. Redegørelse for gennemførelsen af seneste handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021.

Det er muligt at få et samlet overblik over tilskudskompenserede indsatser i Natura 2000-områderne i "Sammenfatning af Natura 2000-planerne 2022-2027" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1: Følgende indsatser er finansieret via kommunens egne midler eller DUT-midler*.

	Indsats	Kommunalt ejet**	Privatejet
Lemvig Kommune	Tidlig opsøgende/faciliterende indsats over for særlige lodsejergrupper.	0 realiseret 0 påbegyndt	14,5 ha realiseret
	Der sikres sammenhæng mellem forekomster af tør hede, våd hede, hængesæk, surt overdrev og tidvis våd eng.	0 realiseret 0 påbegyndt	0 realiseret 0 planlagt
	Forbedring af naturtilstand på hedearealer ved enten pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.	0 realiseret 0 påbegyndt	0 realiseret 0 planlagt
	Bekæmpelse af invasive arter på naturtyperne tør hede med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.	0 realiseret 0 påbegyndt	0 realiseret 0 planlagt

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

** Lemvig Kommune ejer ikke arealer indenfor Natura 2000 området.

Tabel 2: Følgende indsatser er finansieret gennem landdistriktsmidler eller anden finansiering og gælder arealer, der ikke er skovbevoksede, fredskovspligtige arealer*.

	Indsats	Kommunalt ejet**	Privatejet
Lemvig Kommune			
	Indsats for facilitering	0 ha	20,94 ha tidligere oplyst om ordningen
	Forbedring af naturtilstanden på overdrevsarealer	0 ha	Planlagt 0,23 ha tilgroet overdrev hegnet og afgræsset
	Forberedelse til afgræsning	0 ha	7,36 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

** Lemvig Kommune ejer ikke arealer indenfor Natura 2000 området.

Tabel 3: Opgørelse over indsatser total indenfor Natura 2000 området i planperiode 2016-2021

Indsats	Tilskudsfinansiering på private arealer (ha)	Offentlige arealer (ha)	Total (ha)
Forbedring af hydrologi*	-	-	5,9 ha
Indsatser m.h.p. lysåben natur**	7,6 ha	275,1 ha	282,7 ha
Skovnaturtypebevarende drift og pleje***	-	-	4,9 ha

¹ Indsatser på private arealer dækker over indsatser, som er tilskudsfinansierede.

² Indsatser på offentlige arealer dækker hovedsageligt over indsatser gennemført via lodsejeres egne midler men kan også være dækket af tilskudsordninger.

* *Forbedring af hydrologi* dækker over lukning af dræn og grøfter samt ophør med vedligeholdelse af afvanding

** *Indsatser for lysåben natur* dækker over græsning, hegning og rydning med henblik på lysåben natur.

*** *Skovnaturtypebevarende drift og pleje* dækker over flere indsatser, heriblandt sikring af naturtyper, træer til naturligt henfald, naturnær skovdrift, rydning af uønsket opvækst, problemarter og invasive arter samt skovgræsning og foryngelse.

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

3.1 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanen skal ifølge bekendtgørelserne indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 og 12 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Vurderingen, af hvorvidt handleplanerne er gennemført i den forudgående periode, er baseret på om de planlagte indsatser fra sidste handleplan er opfyldt, eller der er udført tilsvarende tiltag.

Natura 2000-basisanalyse 2022-2027 viser, at naturtilstanden i ca. 280 ha af de i alt ca. 349 ha lysåbne naturtyper i kommunen er i gunstig bevaringstilstand. Dvs. at naturkvaliteten i de sidste ca. 68 ha er moderat og enkelte steder ringe. Der er i sidste og forrige planperiode fokuseret på genslynging Flynder Å og forbedre forholdene her.

- Grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.
- Bekæmpelse af invasive arter på naturtyperne tør hede med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.
- Særlig opmærksomhed på våd hede og surt overdrev som har en væsentlig forekomst i området og er i tilbagegang.

Hvor igangsatte indsatser fra handleplanen for planperioden 2016-2021 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Der blev i forrige handleplan fastsat et mål om en grundlæggende indsats for pleje af hedearealer. Naturstyrelsen har gennemført diverse rydninger, pleje og afgræsning af arealerne, så størstedelen fremstår i god tilstand. Der er i mindre omfang foretaget bekæmpelse af invasive arter og andre problemarter og der er udført ændret vandløbsvedligeholdelse, hegning og græsning for at tilgodese naturtypen våd hede. Et mindre areal mangler fortsat bekæmpelse af invasive arter og indsatsen overføres til næste planperiode.

Handleplanen for 2. planperiode indeholdt ikke en særlig indsats for arter eller fugle på udpegningsgrundlaget, da indsatsen for udpegningsgrundlagets naturtyper i væsentligt omfang vurderedes at ville bidrage til at sikre egnede yngle- og levesteder. Naturstyrelsen har dog lavet adfærdsregulering ved skiltning for fiskeørn og anden regulering ved Natravn, Rødrygget Tornskade og Stor Hornugle. Lemvig Kommune vurderer at indsatsen i forrige planperiode lever op til den overordnede målsætning fastsat i handleplanen 2016-2021 for N224 Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage. Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for N224 Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunen bidrager økonomisk via de midler, som kommunen er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

På baggrund af Natura 2000-planen har kommunen og Miljøstyrelsen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Handleplanmyndigheden skal forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere om drift. Hvor dette ikke er muligt, skal myndigheden påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Offentlige lodsejere skal selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer.

Tabel 4: Behov for indsatser for naturtyperne*

Forventede indsatser		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper	Forbedring af hydrologi	Op til 15 ha	Op til 30 ha	Op til 45 ha
	Udtagning af klima-lavbundsjord	Op til 15 ha	Op til 30 ha	Op til 45 ha
	Afbrænding	2,4 ha	-	2,4 ha
	Bekæmpelse af invasive arter	1,8 ha	3,8 ha	5,6 ha
	Hegning og Græsning	79 ha	Op til 30 ha	Op til 119 ha
	Rydning af bevoksning	1,3 ha	-	1,3 ha
	Rydning af opvækst	71,0 ha	-	71,0 ha
	Slåning (uden fjernelse af materiale)	1,5 ha	-	1,5 ha
	Slæt (jernelse af materiale)	40 ha	-	40 ha
Skovnaturtyper med fredskovs-pligt	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	4,9 ha	-	Op til 4,9 ha
	Rydning af invasive arter	**	5ha	Op til 5 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

** Rydning af invasive arter har ikke været en prioriteret indsats i første planperiode for skovbevoksede, fredskovspligtige arealer, hvorfor det ikke er muligt at angive et areal for, hvor der er igangværende indsatser fra første planperiode (2010-21).

Tabel 5: Behov for indsatser for arter udover indsatser for naturtyper på lysåbne naturtyper og skovnaturtyper uden fredskovspligt*

Forventede indsatser		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Restaurering af vandhuller			Ca. 2 stk.	Ca. 2 stk.
Sikring af ynglende arter mod skadelig forstyrrelser i yngleperioden		4 stk.	-	4 stk.

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Indsatserne skal bidrage generelt til at sikre naturtyperne og til gavn for arterne på udpegningsgrundlaget. Retningslinjerne fra Miljøstyrelsens Natura 2000 plan er følgende:

1. Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjord der kan bidrage til sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik. Udtagningen kan ligeledes være til gavn for bl.a. bæklampret, odder og bæver. Udtagningen skal også bidrage til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.

2. Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden.

3. Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på 5 ha med fokus på arealer med en kortlagt forekomst af invasive arter på over 10% dækning.

4. Urørt skov (permanent ophør af drift m.v.) kan være en mulighed af hensyn til naturtyper og tilknyttede arter og fugle. Ved udlæg til urørt skov skal der tages hensyn til levesteder for særligt følsomme arter.

Lemvig Kommune er i gang med planlægning af udtagning af kulstofrige lavbundsborde i Natura 2000 området til gavn for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for området. Naturstyrelsen forventes fortsat at have fokus på pleje af hedearealer indenfor området og har som noget nyt indført helårsgræsning

med heste og søgt om dispensation til mosaikafbrænding af hedearealer for både at pleje dem og bekæmpe invasive arter. Endelig er der iværksat beskyttelse af ynglende fugle på udpegningsgrundlaget, som vil fortsætte i denne planperiode.

Figur 3: Hugorm i Klosterhede Plantage. Foto Lemvig Kommune.

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Naturstyrelsen er ansvarlig myndighed for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven.

Myndighederne er ansvarlige, jfr. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlige for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende. Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](https://miljoegis.mim.dk/)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](https://www.miljoportal.dk/)² og i Natura 2000-basisanalyserne.

Der kan være indsatser i Natura 2000-planens indsatsprogram, hvor der ikke er samme klare geografiske afgrænsning. I denne handleplan er der en naturlig ansvarsfordeling ud fra den ejendomsrættelige afgrænsning, og dermed hvilken myndighed, der er ansvarlig for gennemførelse, idet Naturstyrelsen i kraft af

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

deres plejeplaner for Klosterhede Plantage varetager ansvaret for egne arealer og Lemvig Kommune varetager ansvaret for øvrige arealer i Natura 2000 området.

Tabel 6: Fordeling af opgaver mellem handleplanmyndighederne og offentlige lodsejere

Indsats	Handleplanmyndigheder	
	Lemvig Kommune	Naturstyrelsen
Lysåbne naturtyper		
Forbedring af hydrologi	Op til 45 ha	
Udtagning af klimalavbundsjord	Op til 45 ha	
Afbrænding		2,4 ha
Bekæmpelse af invasive arter	Op til 3,8 ha	1,8 ha
Hegning og græsning		Op til 119 ha
Rydning af bevoksning		1,3 ha
Rydning af opvækst		71,0 ha
Slåning uden fjernelse af materiale		1,5 ha
Slæt (jernelse af materiale)		40 ha
Skovnaturtyper med fredskovspligt		
Skovnaturtypebevarende drift og pleje		4,9 ha
Rydning af invasive arter		5,0 ha
Indsatser for arter		
Restaurering af vandhuller	Ca. 2 stk.	
Sikring af ynglende arter mod skadelige forstyrrelser i yngleperioden		4 stk.

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

- Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed**
 - der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne, bl.a. ved udtagning af lavbundjorde
 - der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
 - der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser
- Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030**
 - fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer
 - fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for ynglefugle og arter
 - fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
- Bekæmpe invasive arter**
 - fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Figur 4: Klosterhede Plantage. Foto: Lemvig Kommune.

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

1. prioritet er at sikre høj/god naturtilstand på områdets naturtyper
 - sikre forsat pleje på de arealer, hvor der er iværksat en indsats i 1. og/eller 2. planperiode
 - opretholdelse af eksisterende naturplejeaftaler
 - projekter med opmærksomhed på grundlæggende indsats og pleje af naturarealerne.
2. prioritet er at kontakte private lodsejere, der ejer naturarealer indenfor området med henblik på implementering af indsatser i planperioden
 - Afholde lodsejermøder, hvor indsatser kan afstemmes og udvikles.
3. prioritet er at forbedre tilstanden for naturtyper med ugunstig bevaringsstatus
 - Projekter hvor lodsejere selv henvender sig med interesse i at gennemføre en plejeindsats
 - Projekter med ekstern finansiering.
4. prioritet er at bekæmpe invasive arter
 - Projekter hvor lodsejere selv henvender sig med interesse i at gennemføre en plejeindsats
 - Projekter med særlig sårbare naturtyper og arter.
5. prioritet er at skabe urørt skov og på den måde sikre og forbedre levestederne for ynglefugle på udpegningsgrundlaget.

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4).

Lemvig Kommune

Natura 2000-basisanalyse 2022-2027 viser, at naturtilstanden i ca. 280 ha af de i alt ca. 349 ha lysåbne naturtyper i kommunen er i gunstig bevaringstilstand. Dvs. at naturkvaliteten i de sidste ca. 69 ha er moderat eller ringe. Størstedelen af naturtyper i moderat tilstand skyldes tilgroning, drift, pleje og hydrologi. Der sættes i næste planperiode på at forbedre hydrologi langs med Flynder Å, ved at forundersøge og gennemføre klimaprojekter i ådalen.

Det er Lemvig Kommune og Naturstyrelsens hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i nedenstående tabel 8, og i den forbindelse tager myndighederne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 8 viser myndighedernes plan for interessentinddragelse. Der kan ske ændringer, hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 8. Forventet plan for interessentinddragelse

Projektnavn	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
<i>Orientering af Grønt Råd om projektstatus</i>	<i>Kommunen afholder møder 2-3 gange årligt</i>	<i>Hele planperioden</i>	<i>Lemvig Kommune</i>
<i>Hydrologi/klimaprojekt</i>	<i>Brev/møder direkte til berørte lodsejere om muligheden for deltagelse i projekt</i>	<i>Hele planperioden</i>	<i>Lemvig Kommune</i>

Projekterne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysik bliver udført. Kommunen og Naturstyrelsen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser

Naturstyrelsen Vestjylland har udarbejdet et resumé af plan for forvaltningsindsats for deres del af Natura 2000-området, den vedhæftes som bilag til Kommunens handleplan.

Det er muligt at finde den fulde plan for forvaltningsindsats på Naturstyrelsens hjemmeside: [Vestjylland - Naturstyrelsen](#)

Bilag 2: Kortlagt habitatnatur i N224 – fordelt mellem handleplanmyndighed og staten

Tabel 8: Opgørelse over kortlagt terrestrisk habitatnatur 2016-2019 fordelt på kommuner og staten

Naturtype	Naturtypenavn	Lemvig Kommune	Staten	I alt
2320	Revling indladsklit		10,4 ha	10,4 ha
3110	Lobeliesø	0 ha	0 ha	0 ha
3130	Søbred med småurter	0 ha	2,6 ha	2,6 ha
3150	Næringsrig sø	0,4 ha	0,7 ha	1,1 ha
3160	Brunvandet sø	0 ha	0 ha	0 ha
3260	Vandløb med vandplanter	0 ha	2,6 ha	2,6 ha
4010	Våd hede	2,4 ha	53,5 ha	55,9 ha
4030	Tør hede	3,9 ha	214,4 ha	218,3 ha
5130	Enekrat	0 ha	12,1 ha	12,1 ha
6230	Surt Overdrev*	2,8 ha	8,5 ha	11,3 ha
6410	Tidvis våd eng	1,2 ha	5,0 ha	6,2 ha
7140	Hængesæk	1,8 ha	10,9 ha	12,7 ha
7150	Tørvelavning	0,1 ha	0,3 ha	0,4 ha
7220	Kildevæld*	0 ha	0,5 ha	0,5 ha
7230	Rigkær	2,0 ha	4,8 ha	6,8 ha
91D0	Skovbevokset tørvemose	0 ha	5,1 ha	5,1 ha
91E0	Elle- og askeskov	0 ha	0 ha	0 ha
9110	Bøg på mor	0 ha	2,2 ha	2,2 ha
9190	Stilk-egekrat	0 ha	3,2 ha	3,2 ha
Arter				
1096	Bæklampret			
1355	Odde			
1337	Bæver			
Fugle				
A094	Fiskeørn			
A224	Natravn			
A338	Rødrygget tornskade			
A215	Stor hornugle			

*Prioriterede naturtyper jf. habitatdirektivet